

1
IACOBI PHILIPPI
TOMASINI PATAVINI
EPISCOPI AEMONIENSIS

ELOGIA

Virorum Literis & Sapientia Illustrum
ad viuum expressis imaginibus exornata.

Ad

SACRAM MAIESTATEM CHRISTIANISSIMAE

REGINAE ANNÆ

Galliae & Navarrae Regentis.

PATAVII, ex Typographia Sebastiani Sardi. M DC XLIV.

SVPE RIORVM PERMISSV.

Stoc. p. 223-236
x G. nevoso

(81.39)

IOAN. PREVOTIVS RAVRACVS
MEDICINÆ PROFESSOR PATAVII

IOANNES · PREVOTIVS.

Majori naturæ, quàm fortunæ indulgentiâ Delemonti, quod municipium in diœcesi Basiliensi, vulgo *Dilsperga*, patre Theobaldo An. salutis M.D.LXXXV. die IV. Iulij D. Vdalrico Episcopo sacrâ ortus, cum à primis annis præclara dedisset sublimis ingenij documenta, post prima linguæ Latinæ rudimenta domi accepta Dolam, quæ Burgundiæ Metropolis est, puer missus, Societatis Iesu Patribus, porro erudiendus traditur. Vbi cum humaniores literas ac dicendi artes didicisset, in Germaniam reuersus Molsheimij ac deinde Dilingæ eorundem Patrû ductu triennium Philosophiam sublimiorem eâ attentione hausit, vt iuuenem Anno M. DC. III. Iul. die III. publico Baccalauræi & Magistri titulo dignum dimiserint. Ingenium ei contigerat acre, atq; ad quasvis disciplinas capessendas promptum: cui accessit natiua linguæ facilitas, vt summam de se omnibus opinionem moueret. Hinc in dies ei creuit Magnatum fauor: adeoq; gratus fuit Comiti cuidam Imperij, vt ipsum Ratisbonam Anno M. DC. I. in celebre colloquium inter vtriusq; partis Theologos constitutum insigni fauoris argumento a seclâ sibi seligeret, quem tantum ex constitutione vnum habere licebat. Paulò post summæ apud omnes in eâ ætate expectationis, Serenissimi Leopoldi Archiducis Austriæ, tunc temporis Antistitis Argen-

Argentinenſis &c. auctoritate & munificentia in Hiſpaniam mittitur, vt ſacris literis operam nauaret. Patria igitur Anno M. DC. xv. 111. Kal. Maij valedicens, natalium ſuorum morumq; ac diſciplinarum liberalium teſtimonio ab Illuſtriſ. Epifcopo Baſilienſi, & Societatis Patribus luculenter munitus, Idibus Maij in Italiam penetrauit. Patavium poſtquam applicuiſſet, vltteriùs progredi diſſuadebat eſtus ingens, qui nauigationem Genuâ in Hiſpaniam difficiliorem minabatur, imò iuueni ſatis calido iter, quàm conueniebat, laborioſius. Hic itaq; cùm æſtatem agere conſtituiſſet, ne quid ei temporis inutiliter efflueret, ſcholas publicas quotidie obibat. Incidit fortè inter alios in, Herculem Saxoniam, Medicum tunc temporis apprime doctum ac diſertum: cujus admiratione cùm aliquoties ad ipſius prælectiones rediret, capit tandem inſtantibus vacationibus publicis Viri clariffimi indicio aliquem ſibi poſcere medicum ſcriptorem, cujus lectione non ſolùm oblectaretur, donec remiſſiori calore ſe in iter daret, verùm etiam aliquod ſibi conſeruandæ ſanitatis præſidium acquireret. Saxonia, qua erat in exteros humanitate de ſua bibliothecâ ei Fernellium depromit. Librum quidè lectum cùm poſſeſſori redderet, de accurationi porro ſtudij medici ratione ſciſcitatur: addens, ſi qua ipſi affulgeret ſtudio- rum commoditas, quam iniuerat, vitæ rationem ſe facili negotio conmutaturum.

Verùm animo ad magna contendenti fortuna hinc durior videbatur, cum qua omnino colluctandum eſſet. Vnum à literis expectandum erat præſidium. Adoleſcen-

talis ingenuis erudiendis adhibetur optimus juvenis: quem tamen non deterruit laboris difficultas. Industriâ namq; ipsorum studia dum promouet, quod sibi tempus discessit, lucubrationibus reparat. Otium hoc nactus, quantumuis laboriosum, cum de Medicinâ jam omnis esset cogitatio, ad scholas redit: ubi dissertationibus philosophicis, eo tempore consuetis Doctoribus, innotuit. Florebat inter ceteros, eâ etate Viros clarissimos: Alexander Vigontia: qui optimus ingeniorum censor Preuotium sibi à studijs domestici ù desiderat. Conditionem libens arripit, ad quam inuitabat maximè cum singulari comitate iuncta Viri liberalitas. Medicis itaq; se totum addicit. Herculem Saxoniam eâ sedulitate docente audit; vt singula fermè ejus verba exciperet. Eustachium Rudium præterea, & Io: Thomam Minadourum Præceptores coluit. In primis Hieronymo Fabritio ab Aquâ pendente, cui Anno M. DC. xii. à Natione Germanicâ in Theatro Consiliarius eligebatur, adeò placuit; vt testamento posthuma sua Anatomica ipsius curâ vulgari iusserit: quod tamen institutum arte hæredum fuit impeditum, ne decretum ab optimo sene laboris præmium exsoluerent: etiam si operam ipse gratis offerret. Alpini etiam, Horti publici Præfecti, necessitudine tantum profecit, vt non exiguo diligentia argumento postea Doctori successerit. Aristotelicæ disciplinæ notitiam Cæsari Cremomino probauit, qui germanum Philosophi sectatorem censuit. Ingenio autem cum esset versatili ac prompto, Philosophiam sine Mathematicâ cognitione mutilam ratus, Galilei Galilei & Io: Antoni Magini operâ eò in
ijs de

ijs disciplinis progressus est, vt Astronomicis & Astrologi-
 gicis aliquā ingenij laudem jure meruerit. Ne tamen eius-
 modi studiorum amœnitatibus à serijs diuerteretur, om-
 nes ingenij conatus ad eam potissimum Artis rationem
 intendebat, quæ medendo perficitur. Consilio fuit do-
 mesticum Patroni exemplum, qui viii. Idus Martij Anno
 M. DC. vii. præsentibus Cæs. Cremonino, Eustachio Rudio,
 Benedicto Siluatico, Andreghetto Andregheccio, Camil-
 lo Bellonio, ac Tarquinio Carpinero postquam ei medi-
 cam lauream contulisset Annibal Bimbiolus Patauinus
 Theoricæ Medicinæ ordinariæ Professor primæ sedis, di-
 scipulum jam Doctoribus adscriptum ægris familiaribus
 sedulò commendauit. Is verò omnibus ita se vigilantem
 ac prouidum ostendit; vt sensim ei credita fuerit Princi-
 pum exterorum ac Magnatum valetudo: apud quos lin-
 guæ Germanicæ Gallicæq; vsu plurimum pollebat. Illu-
 stri in primis Equiti Henrico Vottono, Regis Magnæ Bri-
 tanniæ apud Venetos Oratori, rerum naturalium peritissi-
 mo, eiusq; postea successori Isaaco VVeck percharus
 fuit, quòd felicem ipsius operam essent experti: quam
 plurimis etiam inter Germanos Principibus ac Magnati-
 bus probauerat. Opinioni non parum momenti attulit
 vtriusq; Nationis Germanæ iudicium: quæ Adriano Spige-
 lio in Morauiam excito, alterum ciuem Anno M. DC. xii.
 xiii. Augusti vnanimi consensu sibi Medicum delegit. Fa-
 mam hanc augebat in dies medendi dexteritas, quam
 iugi meditatione ac indefessis lucubrationibus firmabat.
 Inde summorum medicorum Casp. Bauhini, Henningij

Arnifæi, Danielis Sennerti, Georgij Nöfleri, crebræ ad ipsum de rebus seriis literæ. Venetorum ea quoq; fauorem peperit; atq; in primis Illustriffimi Andreae Mauroceni Senatoris prudentiffimi: cujus adhuc Epistolæ publicè affectum testantur quem Donatus frater Preuotij Liberis, dum vixit, perennem seruauit. Parem etiam experiebatur animum Nicolai Contareni, quem felicibus Sereniff. Reip. auspicijs Principem vidimus. Nec inferiori fuit loco apud Octavianū Bonum summæ prudentiæ Senatorem, & Nicolaum Contarenum rei herbariæ fautorem maximum. Hi certatim in ipsum sua conferebant studia. Nec deerant alij, qui Medico iuueni suadebant Constantinopolim, rei augendæ commodam. Quæ verò erat animi æquitas, Scholæ magis aptus, fortunæ mediocritatem Patauij prætulit. Postquam igitur decennium integrum Vigontia contubernio exegisset, Anno M. DC. xiii. xxviii. Martij ab Illustriffimis Gymnasij Moderatorib: Viro clariss. Andreghetto Andreghetto in Lectura III. Libri Auicennæ exiguo ex more LX. florenorum stipendio sufficitur. Hanc prouinciam dum plenis subfellijs non publicis tantum, sed domesticis etiam Prælectionibus egregiè tuetur; Anno M. DC. xvi. xiv. Ianuarij Cathedra hæc CC. florenorum salario aucta. Viro etiam cl. Prospero Alpino jam fatis defuncto, Andreae potissimum Mauroceni consilio, Horti iuxta publici cura, additis LX. florenis, ipsi cōmittitur: quam in tantâ negotiorum varietate quatuor & decem annos singulari diligentia sustinuit. Eam ne rei domesticæ curâ turbaret, de honesta coniugij ratione cogitauit, è quo,

conjuges

conjugē Magdalēnā Nicolai Vafelini filiā, Simonis Vafelini opulenti in Hispaniā negotiatoris neptē, præter quatuor filias binos suscepit filios: quorum iunior alter Io. Baptista bonam de se spem præbet: alter annis major Theobaldus in paternæ eruditionis successionem educatur: cui ad profectus compendium non parum animi addere poterunt relicta cum optimis scriptoribus egregia ac eruditionis plena optimi Patris Aduersaria, variaq; Consilia & Prælectiones. Quamuis ex hypotypofi plerumq; breuissima ad Auditores copiose ac disertè verba faceret. Porro labente jam ætatis Anno xxxvi. Anno M. DC. xx. vi. Maij durante eodem stipendio ad sexennii jam cæpti finem à secundo Practicæ extraordinariæ loco, in locum cl. Benedicti Siluatici ad primam extraordinarię Practicę sedem promouetur. Eam parī, quā inuenerat, gloriā vt exornaret, omnes ingenij nervos intendit. Munere hoc itaq; cōtinuato, Sereniss. Principis sententiā in Collegium Patauinum receptus Anno M. DC. xxiii. xii. Nouembris annuum totidem florenorum præmiū obtinuit: quod Anno M. DC. xxviii. xxx. Ianuarij C. xl. florenis creuit, vt quotannis DC. florenis doceret. Ampliori se autem dignum ostendit. Veterum namq; doctrinam solidè proposuit, ac neruose, eā breuitate, quam permisit argumenti amplitudo. Ordinis quā maximè studiosus, de quo se profitebatur semper magis sollicitum, quā de inuentione rerum. Disputationes modeste instituit, nec vnquam sine necessitate, & veritatis studio, quā ad vitæ vsum ubiq; sine omni ostentatione sectabatur: sermonis politia vtrò attentionis

tionis benevolentiam impetrauit, eamq; scholæ frequentiam, quam præter eruditionem promptum omnibus animi studium merebatur. Viri Eloquentiam ostendunt, quæ in scrinijs hæredum supersunt, quatuor ac decem orationes, tum in Horto, tum è suggestu Gymnasij habitæ: quas vocis lenitate vultuq; ad gravitatem composito verè animasse credebatur. Morum verò suauitate atq; obsequijs ita Collegas in sui amorem inuitauit, vt rarò grauior casus occurreret, cui non in consilium accerteretur: vbi eruditâ dissertatione, tum ægris, tum auscultatoribus se se commodum præbuit. Sanctorio summi ingenij Viro in primis charus fuit, ejusq; successori Pompeio Caimo Polyhistori Medico, Roderico à Fonseca pariter, & Io: Colle Primarijs Medicinæ Practicæ Professoribus, Benedicto Siluatico Equiti, qui relictam sibi post hos Viros prouinciam non minori nominis famâ exornat. De rebus philosophicis non rarò cum Cæsare Cremonino & Fortunio Liceto summis Professoribus acutè diserebat. Laurentium quoq; Pignorium Antiquitatis famâ clarum eximiè coluit Fabrum pariter & Matthiam Ferchium Theologos insignes Minorum, vt dicunt, Conuentualium: cujus ordinis valedudini sollicitè præfuit: Viros etiam clarissimos Io: Dominicum Salam & Andreggettû de Andreghettis Artis Medicæ Professores Theoricos sibi mirè propensos habuit. Nec inferior ipsi cum Medicis Venetis amicitia intercedebat, maximèq; cum Michaële Angelo Rotâ, olim studiorum consuetaneo: quorum omnium affectus prudenti comitate demerebatur. Eam deniq; apud primores vrbis

ciues

cives singulari diligentia & prudentia de se opinionem concitauerat; ut plerique suae valetudini admouerent. Nec raro Venetas vocabatur: in primis ad Sereniss. Principem Franc. Contarenum: cui dubie admodum decumbenti contra multorum sententiam, bono euentu, salutem praedixit, egregio postea munere decoratus. Hisce tamen gloriae initijs minimè contentus, quicquid in Arte recens inuentum curiosè inuestigabat, Recentiorum scripta iungens Antiquis; minimè horrens Spagiricorum inuenta, quae ad Dogmaticorum leges reuocabat. Veterum obseruationes pro re acta suis experimentis censebat. Aegrotantium visitationibus cum totum diem impenderet; studijs horae supererant vespertinae, quas ille ad lucernam ante coenam perquam frugalem protraherebat: egregia corporis specie satis validus, nec facile morbis, nisi quandoque destillatiori, studiosis frequenter, obnoxius. Hippocratem, Galenum, & Auicennam familiares habuit: quorum scita tradidit suis auditoribus. Inuestigandis obscuriorum causis primum, quid suo posset ingenio, explorauit; alios deinde scriptores ad consensum adiit. De quibus ingenio semper animo, sine partium studio, liberè iudicium tulit apud discipulos & familiares sibi comites, quos in diuersis Europae partibus magno Reip. bono reliquit doctrinam & medendi peritiâ claros: inter quos eminent hodie in Belgio Adolphus Vorstius, & Fortunatus Plempius: in Germania Vernerus Rolfinckius, Medicinæ Professores celeberrimi. Domestica ejus disciplinae apud nos exempla eminent Victoriaris. Io. VVesslingius Primarius Anatomiae & Pharmaciae

maçia Professor: Io. Baptista Soncinus non ita pridem Patavij Practicæ Extraordinariæ Professor Primarius: cui id laudis accessit, quòd post felicem in patriâ apud Brixienſes Artis exercitationem Præceptoris munus dignè ſuſtineat, nunc ad ſupremam Practicæ ordinariæ cathedram à magno Etruriæ Duce Piſam accitus. Antonium quoq; Gambarum Patavinum doctorem adhuc ſuperſtes è ſuggeſtu docentem audiuit. Reliquos ſummæ ſpei Iuvenes fatalis vrbi peſtis ſuſtulit. Superſtitem ſors voluit D. Carolum Auantium medicum peritum, Rei in primis Herbariæ ſcientiâ etiam vltra Alpes notum. Inter familiares intimiori neceſſitudine junctos, vitæq; veluti teſtes charos habuit cl. Viros Benedictum Priolaum, Gallum, & Io. Rhodium, Danum, amicum noſtrum: à quo bonâ fide accepi-mus, meres Viri fuiſſe apertos, animum erga ſuos benignum, hilarem, in miniſteria & domeſticos, præterquam in liberos, etiam iuſto mitiorem, liberalem ſupra fortunam, maximèq; in muſarum alumnos, aut quos de meliori loco precipitauerat ſors iniquior. Illud peruagatâ famâ notum eſt, ad lucrum minùs fuiſſe attentum, agris cujuſcunq; conditionis ſine vllâ præmij ſpe libenter adfuiſſe. Suos tamem liberos, non paruo quæſtûs argumento, in re ſatis honeſtâ reliquit, fortunæ moderationē ſequutus: cujus plurima nec ficta in ipſo indicia elucebant. Deſunctâ namq; coniuge ad ſecundas nuptias redijt cum Eliſabethâ Miani, parùm veritus numeroſioris familæ onus: quam vno tantùm filio Petro, qui, nobis hæc ſcribentibus, Anno M. DC. XLIII. ſublatus variolis, & ynicâ filiолâ Cæciliâ auctiorem

tiorem reliquit. Sed & Bononiam paucis ante obitum
 annis ad Claudini cathedram, vt vocant, supraeminentem
 publicis literis à clariss. ejus Gymnasij Professoribus
 Melchior Zoppo & Andrea Mariano allatis inuitatus,
 proposito ducentorum supra mille Coronatorum stipen-
 dio annuo; summum honorem ingentemq; senatûs libe-
 ralitatem modestè posthabuit beneficiæ ac æquitati Ve-
 netorum: quos primos suæ fortunæ auctores porro sui ra-
 tionem habituros credebatur. Nec spes irrita cogitationes
 fefellit. Iam quippe Sapientiss. Moderatores Gymnasij
 ob fidem ac reuerentiam Sereniss. Reip. neglectâ lautiori
 conditione, seruatam Preuotium, eruditionis famâ clarissi-
 mum, sublimiori loco dignum censuere. At summo re-
 rum arbitro aliter visum. Peste quippe Anno M.DC. XXXI.
 urbem vastante, dum veteris officij memoriâ creditas sibi
 familias deferere noluit, prouidè quidem in vicis auxilia
 suggerens, pedisequus parum cautâ cum alijs conuersatione
 in ædes, cæteroquin absente hero clausas, contagium
 introduxit. In Hortum igitur Preuotius xx. Iulij cum
 vxore & minori filio secedit, vt suæ saluti consuleret. Ve-
 titito cum alijs commercio, cum rebus disponendis se paulò
 grauius exercuisset, jamq; animus in aduersa satis alioquin
 obfirmatus quatuor è primo conjugio filiarum jacturâ nò
 parum moueretur; vehementi æstu percita febris Viro sa-
 gaci non vanam delirij suspensionem mouit. Animo itaq;
 adhuc integro, perpetuis sudoribus extrema minantibus,
 solenni ritu supremæ voluntatis codicillum condidit: non
 omisis interea præsidijs, à quibus salus sperari posset. Iis

verò nihil proficientibus cùm in dies malum cresceret, solutis tandem viribus annos natus XLVI. Anno reparatæ Salutis M. DC. XXXII. III. Augusti horâ XXIV. Naturæ satisfecit, in D. Antonij Basilica ad Polonorum Aram conditus. Cujus memoria quamvis Medici verè fortunati exemplo famæ æternitate perenner, dolendum tamen, quòd præclaros animi conatus anteuertit præmatura fati celeritas. Iam n. *Stirpium in agro Patavino Indicem* auspicatus erat: quem non licuit pertexere. *Fecundam* quoq; *Medicinam* inchoarat: sed extremam operi manum addere vetuit occupationum moles: quemadmodum & *Definitiones Affectionum Particularem Analyticis* concinnè digestas: quibus peculiari commentario *Determinatæ singulis Remedia secundum Loca; Empirica Rationalis* titulo cõquirebat: sed parû progressus, veluti in *Remedijs quoq; Selectioribus Calendarium Oeconomicum* horis subcisiuis ingeniosè conscriptum, atq; ab Amicis lectum, colophonem desiderat. *Rariorum* ad hæc *Observationum Practicarum cum Exegesi Theoricæ Centuriam* promiserat. Meditabatur præterea *Commentarium de Humoribus: de Urinis, & Pulsibus: de Victu Aegrorum: Simplicium Usualium Historiam* & *Vires: Errores Principum Medicinæ: de Inflammationibus internis: Scopulos Medicinæ, siue de his, quæ à Medico perfectè sciri non possunt.*

In scrinijs integrè seruantur, quæ potius Auditorum vsui, quàm ad pompam domi dictabat, per otium lubi in eundem reuocanda: quamvis & postea Eruditorum iudicio lucem videantur meruisse.

Institutionū Medicina Practica nomine *Tract. IV. quorum.*

I. De Signis.

II. De Methodo Medendi.

III. Elenchus Medicamentorū, quæ cōmuniter usurpantur.

Hunc Anno M. DC. XL. Io. Stephanus Medicus Venetus vulgavit, ab eo longè diuersum, quem haeredes possident.

IV. De ratione Præparandi & componendi medicamenta.

Accessit peculiaris *De ratione componendi medicamenta in communi* Libellus, qui veriùs tertium inter hos modò enumeratos locum obtinet. Omnium hic Auctoris ingenio dignissimus nuper in Germaniâ editus est curâ V. Cl. Frederici Monauj Medici & Botanici eximij.

Methodus recitandorum Casuum.

Medicina Pauperum.

Tractatus de Peneis, & Alexipharmacis. Hæc jam omnes libellos in lucem produxit Ioannes Beierus Bibliopola Francofurtensis, sed variè interpolatos ac mutilos. Emendatiores à Theobaldo filio expectantur.

Ejus *de Plicâ Polenicâ Consilium* Daniel Sennertus suæ Praxi Medicæ inseruit.

Viri merita in scholis publicis Natio Germana ad ipsius Insignia hac Inscriptione profecuta est.

IOANNI PREVOTIO RAVRACO
PHILOSOPHO AC MEDICO INSIGNI.
PRACTICAE EXTRAORDINARIAE
PROFESSORI PRIMARIO.
CIVI ET DOCTORI DESIDERATISSIMO.
NATIO GERMANA ARTISTARVM POSVIT
AN. M. DC. XXXIV.

Hh 2

Tho.

Thomas quoq; Bartholinus, Caspari filius, Danus hoc
ejus meritis elogium sacrauit.

Ad votum natus docti Preuotius orbis

Mox strinxit votis Numina cuncta suis,

Et reditura gradu simili dum vota resurgunt,

Vota Potauini non peritura vocant.

O C T A V I V S R V B E V S.

Larissimus rerum Brixienſium ſcriptor, Iacobo
de Rubeis natalibus ſplendido, & Hippolytâ
ex nobili Scarpi familiâ anno ſalutis humanæ
M. D. LXX. Die xxviii. Iulij horâ xi. min. xxx.
natus, eum puer mirâ eluceret indole, & ad maxima quęq;
aptus videretur, à parentibus maturè ſtudijs adinuetur.
Literas in primis humaniores & græcam linguam à Pro-
ſpero Martinengo Monacho Caſſinenſi didicit: deinde in
Gymnaſio Patauino reliqua animi ornamenta, quæ ex
ſcientiarum poſſeſſione exoriuntur, conſecutus eſt: vbi
tandem meliori fato totum ſe ad Poëſim & Hiſtoriam
applicuit. Sed cum naturæ propenſione ad Antiquitatis
ſtudia raperetur, perlustratis pleriſq; Italiæ Gymnaſijs,
Romam contendit: vbi ex cl. Virorum, atq; in primis Bel-
larmini ac Baronij ſummi eâ tempeſtate nominis familia-
ritate, multiplici rerum cognitione & eruditione animi cul-
turam auxit. Neapolitanum quoq; regnum inuiſit: dein-
de in Germaniam conſeſſit, ac Hungariam: vbi architec-

turæ